

Les universitats valencianes han de decidir si retiren la paraula "català" com a nom de la llengua

L'hora de les decisions

La polèmica per la supressió de la paraula "català" dels estatuts de l'Institut de Filologia Valenciana continua. Mentre les universitats valencianes encara no s'han pronunciat sobre el tema, els escriptors donen ara la seua opinió.

La setmana passada, la junta de govern de la Universitat de València va decidir crear una nova càtedra, la Joan Fuster, que quedarà adscrita a l'Institut de Filologia Valenciana, del qual va ser president l'assagista de Sueca. La raó adduïda per a la creació d'aquesta càtedra, un any després de la mort de l'escriptor, és "el valor científic de les aportacions de Joan Fuster a la filologia catalana". Segons el reglament, potenciarà l'obra de l'escriptor i l'estudi dels temes que ell va treballar.

La constitució d'aquesta nova càtedra, no obstant, no ha tancat la polèmica que es va iniciar arran de les possibles modificacions en els estatuts de l'IFV. Com ja va denunciar EL TEMPS (vegeu núm. 468) la Conselleria de Cultura, mitjançant la Direcció General de Política Lingüística, encapçalada per Jesús Huguet, tractava d'arribar a una acord per tal que aquests

Enric Valor: "No sé qui ha fet això ni per què."

RAFA GIL

Germà Colon: "Que ho deixen com està."

RAFA GIL

estatuts foren canviats. Els canvis impliquen la substitució de la paraula "català" per la de "valencià" per a anomenar la llengua. A canvi d'acceptar aquestes modificacions, l'Institut seria l'autoritat lingüística al País Valencià. Des del primer moment, diversos intel·lectuals manifestaren la seua preocupació pel que consideraven una porta oberta a la secessió lingüística. EL TEMPS ha volgut ara consultar l'opinió de lingüistes i escriptors.

Germà Colon, catedràtic de filologia romànica a Basilea (Suïssa), assabentat del problema, va ser clar: "Crec que és preferible que ho deixen com està, que no modifiquen els textos dels estatuts". L'actual redacció diu que el camp d'estudi de l'Institut serà "la llengua i la literatura catalanes i, en particular, les varietats pròpies dels valencians". El prestigiós filòleg de Castelló es va negar a entrar en el ter-

reny polític: "Jo, en política, no entre, parle com a científic. El català és català i no hi ha res a fer, la llengua és una i no hi ha cap alternativa possible".

En termes semblants s'expressava el gramàtic i novel·lista Enric Valor, que és membre honorari de l'IFV: "Estic molt preocupat per aquest tema. No sé ni a qui se li ha acudit ni per què fer això. A mi, el canvi, em sembla una barbaritat i hi estic en contra perquè el valencià és científicament un dialecte del català i així s'ha d'anomenar. La llengua general s'ha de dir "català". Jo ja ho vaig reconèixer així quan vaig fer una gramàtica catalana aplicada a les modalitats pròpies del País Valencià. Jo estic ara pendent d'una reunió a la qual assistiran Antoni Ferrando, director actual de l'Institut, i el rector Ramon Lapiedra. En aquesta reunió sabré quina és la seua postura sobre aquest assumpte i quin és l'origen i la intenció d'aquests canvis".

La polèmica per les modificacions de l'Institut ha ultrapassat ja els àmbits universitaris. Responsables del partit socialista ja han mostrat, de manera oficiosa, la seua confiança que la Universitat cedirà i acceptarà aquests canvis i que, una vegada aprovats els nous estatuts, l'Institut de Filologia Valenciana podrà convertir-se en l'autoritat en qüestions lingüístiques. Aquestes mateixes fonts, no obstant, també han manifestat la seua preocupació per l'oposició que ja s'ha manifestat contra aquesta mesura per part de tots els sectors que no volen que una institució universitària dilueca la unitat lingüística del català sota fórmules que podrien resultar perilloses per a aquesta unitat (vegeu EL TEMPS núm. 470).

La decisió última sobre la modificació d'aquests estatuts, que ara es troben en mans de la Generalitat mentre esperen ser aprovats, depèn en primera instància de la junta de govern de la Universitat de València; la mateixa que acaba d'aprovar la creació de la càtedra Joan Fuster "conscient del valor científic de les aportacions de Joan Fuster a la cultura de les terres de llengua catalana". A més de la de València, també la d'Alacant i la de Castelló s'han de pronunciar sobre aquestes modificacions, ja que l'Institut és interuniversitari i els departaments de català dels tres centres hi tenen representants.

La posició de les universitats és esperada amb atenció per escriptors, mestres i tots aquells que treballen amb la llengua i tenen la institució acadèmica com a únic punt de referència no contaminat per interessos polítics. No pot tardar.

Jordi Sebastià

¿Què li semblen els canvis previstos als estatuts de l'IFV? Parlen els escriptors

Joan Francesc Mira:

Jo comprendc les dignes autoritats, i els assessors de la Conselleria de Cultura i Educació, que voldrien llevar-se de damunt d'una punyetera vegada el problema etern de la suprema autoritat normativa, problema d'altra banda que no és sinó en tant que hom el reconeix com a tal. Comprinc la urgència del rectorat de la Universitat de València per jugar-hi un paper destacat. Comprinc fins i tot l'aquiescència d'una part del professorat universitari del ram: els avantatges previsibles són massa llaminers. Dit això, comprendc poca cosa més.

Perquè no veig clar on portarà la cessió de l'última trinxera –absolutament l'última– de la coherència del nom comú de l'idioma. Sembla que el nom, "català", és inacceptable per pura qüestió política de principi, i que això està per damunt de tota raó. Així, ¿si ja no li diem "català" –ni tan sols a efectes d'un institut universitari– ja estarà tot clar? Només estarà clar que no es pot dir català. Amb totes les conseqüències. Tot ho hem pactat, i ho hem perdut, amb totes les conseqüències.

Diuen que que a canvi amansiran la dreta, la pacificaran. No m'ho crec: no és aquesta l'experiència de la història recent. A la dreta valenciana, o no li interessa la llengua, o li interessa com a arma d'atac, i com a expressió del seu triomf progressiu. ¿Qui assegura que, després, no voldran canviar també el nom dels departaments universitaris i de les assignatures? ¿Qui garanteix que no pressionaran per obtenir "reformes" ortogràfiques, per exemple, i més coses?

Volem acabar aquesta guerra, sí, però alguns volen que l'acabem "cautivos y desarmados". I llavors hi haurà pau.

Gaspar Jaén:

El tema del nom de la llengua –"valencià" o "català"– a hores d'ara i en la situació actual social i política, em sembla no només avorrit i fora de lloc, sinó absolutament inútil i, segons com, perillós. Allò important és parlar, llegir i escriure en el nostre idioma i fer-ho d'una manera normalitzada.

La qüestió, ara com abans, continua estant entre castellà i valencià, entre la desaparició d'una llengua i la imposició d'una altra. De fet, si avancen les tendències polítiques que semblen anar en augment al nostre país, crec que haurem de plegar tots i refugiar-nos a casa nostra en una mena d'exili si més no intel·lectual i això és el que em sembla veritablement problemàtic dels moments que viu actualment la societat valenciana, a l'estiu del 93... Haver centrat el tema en una qüestió de noms no deixa de ser, al meu parer, un dels errors històrics de la *intelligentsia* valenciana del tercer quart del segle XX.

Josep Piera:

Jo estic mol cansat de l'eterna qüestió de noms. No es pot, menys encara la Universitat, ni s'ha de renunciar mai al que són realitats històriques, culturals i científiques i, a més,

perspectives de futur: que el marc històric i lingüístic on estem inclosos els valencians és un. Per a denominar la llengua jo accepto la paraula "valencià", que és la que he usat sempre i la que és tradicional on jo visc, però amagar la unitat de la llengua sota sofismes és una cosa que no m'agrada.

Si no hi haguera la voluntat d'alguns grups de trencar la llengua no hi hauria problema. La qüestió és ¿com es pot garantir la unitat, amb la diversitat existent, dins el nostre marc? Jo acceptaria que el català es diguera "valencià" ací, però si això pot impossibilitar contactes amb la resta del domini, és empobridor i frustrant. ¿Per què aquesta unitat ha de quedar vaga?

Si es fa una declaració de principis per la qual totes les institucions reconeixen la unitat lingüística del català, aleshores no importa que li diguem "valencià", però aquest reconeixement és necessari.

Es cert que si cada volta que diem "català" hem d'anar a plets, poc podrem avançar, però si li diem "valencià" i el pròxim govern decideix que el valencià no és català ¿Què passa? Dir-li "valencià" és la nostra manera d'anomenar la llengua que compartim amb catalans i mallorquins. Les maniobres secessionistes són criminals perquè, en definitiva el que volen és eliminar la llengua. La política és una altra història, no cal, per això, barrejar un projecte com el de Països Catalans amb una qüestió lingüística, però la unitat de la llengua catalana ha de quedar clara.